

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

પંજાબ રાજ્ય

વિ.

મેજર સિંઘ

૨૮ એપ્રિલ, ૧૯૬૬

[મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ એ. કે. સરકાર, ન્યાયમૂર્તિ જે. આર. મુધોલકર, ન્યાયમૂર્તિ

આર. એસ. બથાવત]

ભારતીય દંડ સંહિતા (૧૮૬૦ નો જપ), કલમ ૩૫૪-ભોગ બનનારની ઉંમર ની પ્રાસંગિકતા

મુધોલકર, જે.:હેઠળ ક.૩૫૪ જો કે આરોપીના કૃત્ય પ્રત્યે પીડિતાની વ્યક્તિગત પ્રતિક્રિયા અપ્રાસંગિક રહેશે, પરંતુ સ્ત્રી સાથે અથવા તેની હાજરીમાં કરવામાં આવેલું કોઈપણ કાર્ય માનવજાતની સામાન્ય કલ્પનાઓ અનુસાર લૈંગિક સંબંધનું સ્પષ્ટ સૂચન કરે તો તે કાર્ય "મિસ્ટિફ" ની વ્યાખ્યામાં આવવું જોઈએ અને કલમ હેઠળ ગુનો ગણાશે.[૨૯૩ એ-સી]

આરોપી (સામવાળા) દ્વારા સાડા સાત મહિનાની બાળિકાની યોનિમાં સ્પર્શ કરી ઈજા પહોંચાડવાનું કૃત્ય ઈરાદાપૂર્વક કરવામાં આવી હોવાથી, તેનો ઈરાદો સ્ત્રીના લજ્જાભાવનું હનન કરવાનો હોવાનું માનવામાં આવે છે.[૨૯૩ C]

બચાવત જે: સ્ત્રીની નમ્રતાનો સાર તેની લૈંગિકતા છે.જન્મથી જ નાની વયની બાળિકામાં પણ લજ્જાભાવ હોય છે જે તેના લિંગનું લક્ષણ છે.આ કલમ હેઠળ આરોપીનો દોષિત ઈરાદો આ મામલાનો મુખ્ય મુદ્દો છે.સ્ત્રીની પ્રતિક્રિયા સુસંગત છે, પરંતુ તેની ગેરહાજરી હંમેશા નિર્ણાયક હોતી નથી.

પ્રતિવાદી આ કલમ હેઠળના ગુના માટે સજાપાત્ર છે કારણ કે, તેના કૃત્ય દ્વારા તેઓએ હનન કર્યો અને નાની બાળિકાની જે પણ લજ્જાભાવ હતો તેને અપમાનિત કરવાનો ઈરાદો હતો.[૨૯૩ એફ; ૨૯૪ બી-સી]

સરકાર દીઠ, સી. જે., (અસંમતિ):આ કલમ હેઠળ આરોપી ગુના માટે દોષિત ગણાશે જો તે મહિલાના લજ્જાભાવ ને "ઉશ્કેરવાના ઈરાદાથી અથવા તે જાણીને કે તે તેનાથી ઉશ્કેરશે" ગુનાહિત બળનો ઉપયોગ કરે છે અથવા તેનો ઉપયોગ કરે છે.આ ઈરાદો અથવા જ્ઞાન ગુનાનું ઘટક છે, સ્ત્રીની લાગણીઓ અથવા પ્રતિક્રિયા નહીં.તેથી પરીક્ષણ.શું વાજબી પુરુષ એવું વિચારશે કે ગુનેગારનું કૃત્ય મહિલાની

નમ્રતાને ઠેસ પહોંચાડવાનો ઇરાદો હતો અથવા તે સંભવિત હોવાનું જાણીતું હતું.
[૨૮૮ બી, એફ].

વર્તમાન કેસમાં, આરોપીનો બાળિકાની નમ્રતાને ઠેસ પહોંચાડવાનો ઇરાદો હોય
અથવા તે જાણતો હોય કે તેના કૃત્યનું તે પરિણામ આવવાની સંભાવના છે,
તેનો કોઈ સવાલ જ ન હોઈ શકે, કારણ કે, પીડિત દંડ સંહિતા હેઠળ "સ્ત્રી"
હોવા છતાં, કોઈ વાજબી પુરુષ એમ નહીં કહે કે તે વયની સ્ત્રી બાળિકામાં
સ્ત્રીની વિનમ્રતા હતી.[૨૮૯ જી]

ક્રિમિનલ અપીલ જ્યુરિસડીક્શન-ક્રિમિનલ અપીલ નંબર, ૫૪/૧૯૬૪.

૧૯૬૨ની ફોજદારી અપીલ નંબર ૧૦૨૩માં પંજાબ હાઈકોર્ટના ૩૧ મે,
૧૯૬૩ના ચુકાદા અને આદેશ સામે અપીલ.અપીલકર્તા વતી દીપક દત્ત ચૌધરી
અને આર. એન. સચ્ચે.

એ. એસ. આર. ચારી, પ્રતિવાદી માટે.

અદાલતના નીચેના ચુકાદાઓ આપવામાં આવ્યા હતા.

ચીફ ન્યાયમૂર્તિ સરકાર.

પ્રશ્ન એ છે કે જે પ્રતિવાદીએ સાડા સાત મહિનાની દીકરીના ખાનગી અંગોને ઈજા પહોંચાડી છે તે કલમ ૩૫૪ હેઠળ દોષિત છે કે કેમ.૩૫૪ સ્ત્રીની નમ્રતાને ઠેસ પહોંચાડવાના ગુનાની દંડ સંહિતાની.ઉચ્ચ અદાલતમાં આ મામલાની સુનાવણી ત્રણ વિદ્વાન ન્યાયાધીશો દ્વારા કરવામાં આવી હતી, જેમાંથી બે ન્યાયાધીશોએ નકારાત્મક જવાબ આપ્યો હતો અને ત્રીજાએ સકારાત્મક જવાબ આપ્યો હતો.આથી રાજ્ય દ્વારા આ અપીલ કરવામાં આવી છે.

કલમને એક જ સમયે સેટ કરવી અનુકૂળ રહેશે.

એસ. ૩૫૪."જે કોઈ પણ સ્ત્રી પર હુમલો કરે છે અથવા ગુનાહિત બળનો ઉપયોગ કરે છે, તેનો ઈરાદો રોષ ફેલાવવાનો હોય અથવા તે જાણતો હોય કે તે તેનાથી તેણીની નમ્રતાને ઠેસ પહોંચાડશે, તેને બે વર્ષ સુધીની કેદ અથવા દંડ અથવા બંનેની સજા કરવામાં આવશે.

"ક્લિમિનલ ફોર્સ "ને ૬ માં વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવે છે.૩૫૦ તે વિવાદમાં નથી કે આવા બળનો ઉપયોગ પ્રતિવાદી દ્વારા બાળિકાને કરવામાં આવ્યો હતો.તે પણ વિવાદમાં નથી કે બાળિકા સંહિતાની અંદર એક મહિલા હતી કારણ કે

સંહિતામાં તે શબ્દનો અર્થ કોઈપણ વયની સ્ત્રી મનુષ્ય તરીકે સમજવો જોઈએ:આ કેસમાં મુશ્કેલી "તેણીની વિનયભંગ" શબ્દોને કારણે થઈ હતી.ઉચ્ચ ન્યાયાલયના મોટાભાગના વિદ્વાન ન્યાયાધીશોએ એવું માન્યું હતું કે આ શબ્દો દર્શાવે છે કે જ્યાં સુધી મહિલાની વિરુદ્ધ ગુનાહિત બળનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હતો ત્યાં સુધી એક વ્યક્તિલક્ષી તત્વ હોવું જોઈએ.તેઓએ એવો મત વ્યક્ત કર્યો હોવાનું જણાય છે કે આ ગુનો ત્યારે જ આચરવામાં આવ્યો હોવાનું કહી શકાય જ્યારે મહિલાને લાગ્યું કે તેણીની વિનમ્રતા ભંગ થઈ ગઈ છે.જો હું આ વિદ્વાન ન્યાયાધીશોના ચુકાદાને યોગ્ય રીતે સમજી શક્યો હોય, તો વિનયભંગની કસોટી સંબંધિત મહિલાની પ્રતિક્રિયા હતી.આ વિદ્વાન ન્યાયાધીશોએ આ પ્રશ્નનો જવાબ નકારાત્મક રીતે આપ્યો હતો કે જે સ્ત્રી પર બળનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હતો તે ખૂબ જ કોમળ વયની હતી અને શારીરિક રીતે કોઈ પણ પ્રકારની નમ્રતાની ભાવના રાખવામાં અસમર્થ હતી.ત્રીજા વિદ્વાન ન્યાયાધીશે, જેમણે આ પ્રશ્નનો હકારાત્મક જવાબ આપ્યો હતો, તેમનો મત હતો કે "વિનમ્રતા" શબ્દનો અર્થ સ્ત્રીની નમ્રતાની કલ્પનાઓને સ્વીકારે છે, ન કે તે સ્ત્રીની કલ્પનાઓ કે જેની સામે ગુનો કરવામાં આવ્યો હતો.તેમણે અવલોકન કર્યું હતું કે આ વિભાગનો હેતુ જાહેર નૈતિકતા અને યોગ્ય વર્તનની સાથે સંબંધિત મહિલાના હિતમાં પણ હતો અને આ વિભાગનો ઉદ્દેશ ત્યારે જ પ્રાપ્ત થઈ શકે છે જ્યારે 'વિનમ્રતા' શબ્દને માનવ સ્ત્રીનું લક્ષણ માનવામાં આવે, પછી ભલે તે સ્ત્રીએ આ સમજવા માટે પૂરતી સમજણ વિકસાવી હોય કે કોઈ કૃત્ય સ્ત્રીના યોગ્ય

વર્તન માટે અપમાનજનક છે કે નહીં.જે પ્રશ્ન પર અમારું ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું હતું તેના પર અહેવાલિત નિર્ણયો સ્પષ્ટ સહાય આપતા નથી.તેમાંથી કોઈ પણ વર્તમાન જેવા કેસ સાથે વ્યવહાર કરતું નથી.

પરંતુ મને નથી લાગતું કે આ ચુકાદામાં હું જે કહેવાનો પ્રસ્તાવ કરું છું તેની સાથે તેમાં કંઈ વિરોધાભાસી છે.હું સૌપ્રથમ અવલોકન કરીશ કે અપરાધ, મારા મતે, હુમલો અથવા ગુનાહિત બળના ઉપયોગને આધિન મહિલાની પ્રતિક્રિયા પર આધારિત નથી.આ વિભાગમાં વપરાયેલા શબ્દો એ છે કે આ કૃત્ય "ઉશ્કેરવાના ઈરાદાથી અથવા તે જાણીને કે તે તેનાથી તેણીની નમ્રતાને ઉશ્કેરશે" કરવું પડશે.આ હેતુ અથવા જ્ઞાન ગુનાનું ઘટક છે, સ્ત્રીની લાગણીઓ નહીં.તે અનુસરશે કે જો હેતુ અથવા જ્ઞાન સાબિત ન થયું હોય, તો એ હકીકતનો પુરાવો કે સ્ત્રીને લાગ્યું કે તેણીની વિનમ્રતા ભંગ થઈ ગઈ છે તે ગુનાના જરૂરી ઘટકને સંતોષશે નહીં.તેવી જ રીતે, જો હેતુ અથવા જ્ઞાન સાબિત થયું હોય, તો હકીકત એ હતી કે સ્ત્રીને લાગ્યું ન હતું કે તેણીની વિનમ્રતા ભંગ થઈ છે, તે અપ્રસ્તુત હશે, કારણ કે જરૂરી ઘટક પછી સાબિત થયું હોય.બધી સ્ત્રીઓમાં નમ્રતાની ભાવના ચોક્કસપણે એકસરખી હોતી નથી—તે સ્ત્રીથી સ્ત્રીમાં બદલાય છે.ઘણા કિસ્સાઓમાં, સ્ત્રીની નમ્રતાની ભાવના અન્ય લોકોને ખબર નહીં હોય.જો ગુનાની કસોટી મહિલાની પ્રતિક્રિયા હતી, તો તે સાબિત કરવું પડશે કે ગુનેગાર સંબંધિત મહિલાની નમ્રતાના ધોરણને જાણતો હતો, અન્યથા, તે સાબિત કરી

શકાયું ન હતું કે તેનો ઈશદો "તેણીની" નમ્રતાને અપમાનિત કરવાનો હતો અથવા તે જાણતો હતો કે તેના કૃત્યની તે અસર થવાની સંભાવના છે.મોટા ભાગના કિસ્સાઓમાં આ સાબિત કરવું અશક્ય હશે.તેથી, મારા મતે, મહિલાની પ્રતિક્રિયા અપ્રસ્તુત રહેશે.

હેતુ અને જ્ઞાન અલબત્ત મનની સ્થિતિઓ છે.તેમ છતાં તે હકીકતો છે જે સાબિત કરી શકાય છે.તેઓ સીધા પુરાવા દ્વારા સાબિત કરી શકાતા નથી.દરેક કેસના સંજોગો પરથી તેનું અનુમાન લગાવવું પડશે.આવા અનુમાન, એક રીતે અથવા બીજી રીતે, ત્યારે જ કરી શકાય છે જ્યારે કોઈ વાજબી વ્યક્તિ, કેસની હકીકતો પર, તેને બનાવશે.દરેક કેસમાં પ્રશ્ન, મારા મતે, હોવો જોઈએ:શું એક વાજબી પુરુષ એવું વિચારશે કે આ કૃત્ય સ્ત્રીની નમ્રતાને ઠેસ પહોંચાડવાના ઈશદાથી કરવામાં આવ્યું હતું અથવા તે જાણવાની સાથે કે તે આવું કરી શકે છે?તેથી, નમ્રતાના આકોશની કસોટી એ હોવી જોઈએ કે શું એક વાજબી પુરુષ એવું વિચારશે કે ગુનેગારનું કૃત્ય મહિલાની નમ્રતાને અપમાનિત કરવાનો ઈશદો હતો અથવા તે સંભવિત હોવાનું જાણીતું હતું.આ પ્રશ્નને ધ્યાનમાં લેતા, તેણે સ્ત્રીને એક વાજબી સ્ત્રી તરીકે કલ્પના કરવી જોઈએ અને તેણીને લગતી તમામ પરિસ્થિતિઓને ધ્યાનમાં રાખવી જોઈએ, જેમ કે, તેણીનું સ્થાન અને જીવનશૈલી અને આવી સ્ત્રીની નમ્રતાની જાણીતી કલ્પનાઓ."તેણીની નમ્રતાને અપમાનિત કરવી" અભિવ્યક્તિને "તે ઈચ્છે છે અથવા તે જાણવાની શક્યતા છે કે તે કરશે"

શબ્દો સાથે વાંચવી આવશ્યક છે.તેથી વાંચો, એવું જણાય છે કે ધ્યાનમાં લેવાની વિનમ્રતા સંબંધિત મહિલાની હોવા છતાં, "તેણી" શબ્દનો ઉપયોગ તેણીની પ્રતિક્રિયા સૂચવવા માટે કરવામાં આવ્યો ન હતો.એકસાથે વાંચો, શબ્દો એ હેતુ અથવા જ્ઞાન સાથે કરવામાં આવેલા કાર્યને સૂચવે છે કે તે મહિલાની નમ્રતાને અપમાનિત કરે તેવી શક્યતા છે, હેતુ અને જ્ઞાન પર ભાર મૂકવામાં આવે છે.

આ ઢ્રષ્ટિકોણને ટેકો આપવા માટે ઉપયોગમાં લેવાતી અન્ય દલીલ એ હતી કે સંબંધિત મહિલાની પ્રતિક્રિયાએ પ્રશ્નનો નિર્ણય કર્યો હતો, તે કલમ માનવ શરીરને અસર કરતા ગુનાઓ સાથે સંબંધિત સંહિતાના પ્રકરણમાં આવી હતી, શાલીનતા અને નૈતિકતા સંબંધિત ગુનાઓ સાથે સંબંધિત પ્રકરણમાં નહીં.મને લાગે છે કે આ દલીલ ખોટી છે.માનવ શરીર સામેના અન્ય કોઈ ગુનાઓ, જે એસ જેવા જ પ્રકરણમાં થાય છે.૩૫૪, તે વ્યક્તિગત પ્રતિક્રિયા પર આધાર રાખે છે અને તેથી એવું વિચારવાનું કોઈ કારણ નથી કે ગુનાને કલમ ૩૫૪ માં વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવ્યો છે.૩૫૪ તેના પર આધાર રાખે છે.માનવ શરીર સામે ગુનો કરવો તે વ્યક્તિની પ્રતિક્રિયા પર આધારિત નથી કે જેની સામે તે આચરવામાં આવ્યો હોવાનો આરોપ છે, પરંતુ અન્ય બાબતો પર આધારિત છે તે ધારવામાં કોઈ વિસંગતતા નથી.

એ યાદ રહેશે કે ત્રીજા વિદ્વાન ન્યાયાધીશ (ગુરુદેવ સિંહ, જે.) એ દ્રાવ્યુ હતું કે આ વિભાગમાં નમ્રતાને માનવ સ્ત્રીના લક્ષણ તરીકે સમજવી પડશે, પછી ભલે તેણે નમ્રતાની ભાવના વિકસાવી હોય કે નહીં. આ દ્રષ્ટિકોણ મને ખોટો લાગે છે. જેથી એક વાજબી પુરુષ એવું વિચારી શકે કે કોઈ કૃત્યનો ઇરાદો હતો અથવા તેને નમ્રતાને અપમાનિત કરવાની શક્યતા હોવાનું માનવામાં આવવું જોઈએ, તેણે ધ્યાનમાં લેવું પડશે કે શું સંબંધિત સ્ત્રીમાં નમ્રતાની ભાવના અને તે નમ્રતાનું ધોરણ પણ વિકસ્યું હતું કે કેમ. આનો ખ્યાલ કર્યા વિના, તે નક્કી કરી શકતો નથી કે કથિત ગુનેગાર મહિલાની નમ્રતાને ઠેસ પહોંચાડવાનો ઇરાદો ધરાવતો હતો કે તેનું કૃત્ય આવું કરે તેવી શક્યતા હતી. મને એવું વિચારવાનું કોઈ કારણ દેખાતું નથી, જેમ કે વિદ્વાન ન્યાયાધીશે કર્યું હતું, કે આ પ્રકારનો દ્રષ્ટિકોણ કલમના ઉદ્દેશ્યને હરાવી દેશે. વિદ્વાન ન્યાયાધીશે કહ્યું કે નમ્રતાનો નિર્ણય નમ્રતાની પ્રચલિત કલ્પનાઓ દ્વારા થવો જોઈએ. જો આવું છે, તો તે પણ નક્કી કરવું પડશે કે સમાજમાં નમ્રતાની પ્રચલિત ધારણાઓ શું છે. જેમ કે બાળકને લગતી આવી ધારણાઓ પરિપક્વ વયની સ્ત્રીને લગતી ધારણાઓથી અલગ હોઈ શકે છે, આ ધારણાઓ દરેક કિસ્સામાં અલગથી નક્કી કરવી પડશે. ગમે તે વયની દરેક સ્ત્રીમાં ગુસ્સે થવા માટે સક્ષમ વિનમ્રતા હોય તેવું કહેવું મને ખૂબ જ કડક નિયમ મૂકે છે જે વાસ્તવિકતાથી અલગ હોઈ શકે છે. દેખીતી રીતે નમ્રતાનું કોઈ સાર્વત્રિક ધોરણ નથી.

જો હું આ વિભાગનું વાંચન સાચું કરું છું, તો જે પ્રશ્નનો નિર્ણય લેવાનો બાકી છે તે એ છે કે શું એક વાજબી પુરુષ એવું વિચારશે કે જે સ્ત્રી બાળીકા પર ગુનો કરવામાં આવ્યો હતો તે વિનમ્રતા હતી જેનો પ્રતિવાદી તેના કૃત્યથી આક્રોશ કરવાનો ઇશદો હતો અથવા તે જાણતો હતો કે તે તેનું સંભવિત પરિણામ છે. મને નથી લાગતું કે એક વાજબી પુરુષ એવું કહેશે કે સાડા સાત મહિનાની દીકરીમાં સ્ત્રીની વિનમ્રતા હોય છે. જો તેણીએ ન કર્યું હોત, તો પ્રતિવાદીનો તેણીની નમ્રતાને અપમાનિત કરવાનો ઇશદો હોય અથવા તે જાણતો હોય કે તેના કૃત્યનું તે પરિણામ આવી શકે છે તેનો કોઈ સવાલ જ ન હોઈ શકે. આ કારણોસર હું આ પ્રશ્નનો જવાબ નકારાત્મક રીતે આપીશ. બારમાં વિવિધ પ્રકારની મહિલાઓના ઉદાહરણો દર્શાવવામાં આવ્યા હતા. એક મૂર્ખ સ્ત્રી, એક ઊંઘતી સ્ત્રી જે જાગે નહીં, પીણું અથવા એને સ્થેસાના પ્રભાવ હેઠળની સ્ત્રી, એક વૃદ્ધ સ્ત્રી અને તેના જેવી બાબતોનો સંદર્ભ આપવામાં આવ્યો હતો. હું નિર્દેશ કરું છું કે અમે આ કેસમાં આવી કોઈ મહિલા સાથે ચિંતિત નથી. પરંતુ 'હાલમાં સલાહ આપવામાં આવી છે તેમ, હું એમ કહેવાનું સાહસ કરીશ કે હું આ ચુકાદામાં દર્શાવેલ નમ્રતાના આક્રોશની કસોટીને સંતોષકારક પરિણામ સાથે આમાંના કોઈપણ કેસમાં લાગુ કરવામાં કોઈ મુશ્કેલી અનુભવતો નથી. જો તે સાબિત થાય કે ઊંઘી રહેલી સ્ત્રી પર તેની નમ્રતાને ઠેસ પહોંચાડવાના ઇશદાથી ગુનાહિત બળનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હતો, તો હકીકત એ છે કે તે જાગતી નથી કે તેણીની નમ્રતાને ભંગ કરવામાં આવી છે તેવું લાગતું નથી, તે કૃત્ય કરનાર વ્યક્તિનો કોઈ

બચાવ નહીં હોય.અપરાધનો પ્રશ્ન નક્કી કરવામાં સ્ત્રીની પ્રતિક્રિયા અપ્રસ્તુત રહેશે.

સમાપન કરતા પહેલા, હું નિર્દેશ કરી શકું છું કે પ્રતિવાદીને ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા એસ હેઠળ દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો હતો. કલમ ૩૨૩ બાળકને થયેલી ઈજા માટેની સંહિતામાં એક વર્ષની સખત કેદ અને રૂ. ૧, ૦૦૦/- દંડની ચૂકવણી કરવામાં નિષ્ફળતા માટે વધુ ત્રણ મહિનાની જેલની સજા સાથે.તે સજા ઉચ્ચ અદાલત દ્વારા જાળવી રાખવામાં આવી છે અને પ્રતિવાદી દ્વારા આ અદાલતમાં કોઈ અપીલ કરવામાં આવી ન હોવાથી, તે સજા કાયમ છે.હું, આ કારણોસર, અપીલને રદ કરીશ.

મુધોલકર, જે. નીચેની અદાલતો દ્વારા એક હકીકત તરીકે જાણવા મળ્યું છે કે પ્રતિવાદીએ સાડા સાત મહિનાના બાળકની યોનિને આંગળીઓ વડે ઈજા પહોંચાડી હતી.તેને એસ હેઠળ ગુના માટે દોષી ઠેરવવામાં આવ્યો છે.અમારી સામે અપીલ કરનાર રાજ્ય વતી દલીલ એ છે કે આ ગુનો સ્ત્રીની નમ્રતાને ઠેસ પહોંચાડવા સમાન છે અને આમ એસ હેઠળ સજાપાત્ર છે..વિદ્વાન સત્ર ન્યાયાધીશ અને સત્ર ન્યાયાધીશના નિર્ણય સામે અપીલની સુનાવણી કરનારા ઉચ્ચ ન્યાયાલયના ત્રણમાંથી બે વિદ્વાન ન્યાયાધીશોનો મત હતો કે સાડા સાત મહિનાનું બાળક નમ્રતાની ભાવના વિકસાવવામાં અસમર્થ હોવાથી, આ ગુનો એસ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર નથી. ત્રીજા વિદ્વાન ન્યાયાધીશ, ગુરુદેવ સિંહ, જે., જોકે,

એક અલગ ઢ્રષ્ટિકોણ અપનાવ્યો.વિદ્વાન ન્યાયાધીશે "વિનમ્રતા" શબ્દનો અર્થ ટાંક્યો હતો

ઓક્સફર્ડ ઇંગ્લિશ ડિક્શનરી (૧૯૩૩ એડન.) માં આપવામાં આવ્યું છે-જે છે, "વર્તનની સ્ત્રીની ઔચિત્ય, વિચાર, વાણી અને વર્તન (પુરુષો અથવા સ્ત્રીઓમાં) અનામત અથવા શરમની ભાવના સહજ અણગમોથી અશુદ્ધ અથવા બરછટ સૂચનો તરફ આગળ વધે છે"-અને અવલોકન કર્યું:"આ દેખીતી રીતે કોઈ ચોક્કસ સ્ત્રીનો ઉદ્દેશ કરતું નથી પરંતુ સ્ત્રીની વર્તણૂક અને વર્તનની સ્વીકૃત કલ્પનાઓનો સંદર્ભ આપે છે.આ અર્થમાં જ ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૫૪માં નમ્રતાનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હોવાનું જણાય છે.વિદ્વાન ન્યાયાધીશે પછી એસ. નો ઉદ્દેશ કર્યો.૫૦૯ દંડ સંહિતાના જેમાં "વિનમ્રતા" શબ્દ પણ દેખાય છે અને પછી આગળ કહે છે:

"આ જોગવાઈનો ઉદ્દેશ સ્ત્રીઓને અન્યના અભદ્ર વર્તન સામે રક્ષણ આપવાનો હોવાનું જણાય છે જે નૈતિકતા માટે અપમાનજનક છે.ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૫૪ અને કલમ ૫૦૯ દ્વારા સર્જવામાં આવેલા ગુનાઓ જાહેર નૈતિકતા અને શિષ્ટ વર્તનના હિતમાં છે તેટલું જ સંબંધિત મહિલાઓના હિતમાં છે.આ ગુનાઓ માત્ર વ્યક્તિ સામે જ નહીં પરંતુ જાહેર નૈતિકતા અને સમાજ સામે પણ ગુનાઓ છે, અને તે ઉદ્દેશ ત્યારે જ પ્રાપ્ત થઈ શકે છે જ્યારે "વિનમ્રતા" શબ્દને

માનવ સ્ત્રીનું લક્ષણ માનવામાં આવે, પછી ભલે તે હકીકત સંબંધિત સ્ત્રીએ વિકસાવી હોય, અધિનિયમની પ્રકૃતિની પ્રશંસા કરવા માટે પૂરતી સમજણ અથવા તે સમજવા માટે કે તે સ્ત્રીના યોગ્ય વર્તન અથવા અન્ય લોકો સાથેના સ્ત્રીના સંબંધો સંબંધિત ઔચિત્યની ભાવના માટે અપમાનજનક છે.

એસ. બી. કપૂર જે., અન્ય બે ન્યાયાધીશોમાંથી એક, બીજી તરફ, સોકો વિરુદ્ધ સમ્રાટ (૧) માં જેક જે. ના ચુકાદામાંથી નીચેના ફકરાનો મંજૂરી સાથે ઉલ્લેખ કર્યો છે:

"કલમ ૩૫૪ હેઠળ તે બતાવવું આવશ્યક છે કે હુમલો ઉશ્કેરવાના હેતુથી કરવામાં આવ્યો હતો અથવા –

તે જાણીને, તે છોકરીની નમ્રતાને અપમાનિત કરે તેવી શક્યતા છે. અરજદારને વિનંતી કરવામાં આવે છે કે છોકરીનું વર્તન દર્શાવે છે કે હકીકતમાં તેણીની વિનમ્રતા ભંગ નહોતી થઈ.

તેણી પાસે એવું કોઈ સૂચન નથી કે:જે બન્યું હતું તે બરાબર તેની માતાને કહેવામાં કોઈ ખચકાટ.આ સંજોગોમાં, મને લાગે છે કે તે શંકાસ્પદ છે કે શું હકીકતમાં છોકરીની વિનમ્રતા ગુસ્સે થઈ હતી કે કેમ તેમણે ચુકાદામાં અન્ય બે નિર્ણયોનો પણ ઉલ્લેખ કર્યો હતો. ચંપા પાસિન એન્ડ ઓર્સ. વિ.સમ્રાટ (૧) અને ગિરધામ ગોપાલ વિ. રાજ્ય (૧) અને તેનો મત લીધો.સત્તાવાળાઓ આ દ્રષ્ટિકોણને સમર્થન આપતા નથી કે કલમ ૩૫૪, આઈ. પી. સી. ને ધ્યાનમાં

લેવું અપ્રસ્તુત છે.ઉંમર, શારીરિક સ્થિતિ અથવા મહિલાનું વ્યક્તિલક્ષી વલણ કે જેની સામે હુમલો કરવામાં આવ્યો છે અથવા ગુનાહિત બળનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો છે.ત્રીજા ન્યાયાધીશ મેહર સિંહ જે. "એ કેસને મોટી બેન્ચને મોકલતા પોતાના ચુકાદામાં ડૉ. ગૌરના ભારતીય દંડ કાયદો, ૭મી આવૃત્તિ, ખંડમાંથી નીચેનો ભાગ ટાંક્યો છે. ૩, તા.પી. ૧૭૪૪:

" સામાન્ય રીતે, તો પછી, જે મહિલાઓ આ ગુનાનો ભોગ બનવાની સંભાવના છે તે તે છે જે યુવાન છે અને જેની સમજણ અનુભવવા માટે પૂરતી વૃદ્ધ છે..પરંતુ તે અન્ય લોકોને 'માણસના લાઈસન્સથી' રક્ષણથી વંચિત રાખતું નથી, જો કે તેમની નમ્રતાની ભાવના પૂરતા પ્રમાણમાં વિકસિત હોય.

અવલોકન કર્યું કે વિદ્વાન લેખકનો અભિપ્રાય સોકોના કિસ્સામાં (૧) જેક જે. ના કહેવત સાથે સહમત થાય છે.અમારી સામેના પ્રતિવાદીનું પ્રતિનિધિત્વ કરવામાં આવ્યું ન હતું અને અમે જે પ્રશ્ન પૂછ્યો હતો તેના મહત્વને ધ્યાનમાં રાખીને વિનંતી કરી હતી—શ્રી એ. એસ. આર. ચારી, ન્યાયમિત્ર તેમણે આપણું ધ્યાન એ હકીકત તરફ દોર્યું કે, જાતીય ગુના અધિનિયમ, ૧૯-૫૬ (૪ અને ૫ એલિઝ.૨ સી.૬૯) બ્રિટિશ સંસદ દ્વારા ઘડવામાં આવેલી ભાષાઓમાં ઘણી વ્યાપક ભાષાનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો છે.૧૪ જે (૧) એ. આઈ. આર. ૧૯૩૩ કેલ પર અશ્લીલ હુમલા સાથે સંબંધિત છે,૧૪૨.

(૩) એ. આઈ. આર. ૧૯૫૩ એમ. બી. ૧૪૭.

(૨) એ. આઈ. આર. ૧૯૨૮ પટના ૩૨૬, એસ. માં વપરાતી સ્ત્રીઓ કરતાં વધુ.૩૫૪, આઈ. પી. સી. તેમણે એમ પણ કહ્યું હતું કે એક અર્થમાં કલમ ૩૫૪ બ્રિટિશ અધિનિયમની કલમ ૧૪ કરતાં પણ વધુ વ્યાપક હોવાનું કહી શકાય, કારણ કે તે જાતીય ગુનાઓ સુધી મર્યાદિત નથી, જે એકદમ સાચું છે.બે જોગવાઈઓ આ રીતે ચાલે છે::

જાતીય ગુના અધિનિયમ, ૧૯૫૬ ની કલમ ૧૪:

"સ્ત્રી પર અશિષ્ટ હુમલો-(૧) આ કલમની પેટા-કલમ (૩) માં ઉલ્લેખિત અપવાદને આધીન રહીને કોઈ વ્યક્તિએ સ્ત્રી પર અશિષ્ટ હુમલો કરવો એ ગુનો છે.(૨) સોળ વર્ષથી ઓછી વયની છોકરી કાયદાકીય રીતે એવી કોઈ સંમતિ આપી શકતી નથી કે જે આ કલમના હેતુઓ માટે કોઈ કૃત્યને હુમલો બનતા અટકાવે.

(૩) લગ્ન અધિનિયમ, ૧૯૪૯ની કલમ બે અથવા લગ્ન વય અધિનિયમ, ૧૯૨૯ની કલમ એક (પત્ની સોળ વર્ષથી ઓછી વયની છોકરી હોય) હેઠળ લગ્ન અમાન્ય હોય તો, જો પતિ તેને પોતાની પત્ની માને છે અને તેની પાસે આ માન્યતા માટે વાજબી કારણ હોય તો, તે વયથી ઓછી ઉંમરમાં સંમતિ આપવાની અસમર્થતાને કારણે આ કલમ હેઠળ કોઈ પણ ગુના માટે તેને દોષિત ઠેરવતો નથી.

(જ) ખામીયુક્ત સ્ત્રી કાયદામાં એવી કોઈ સંમતિ આપી શકતી નથી કે જે આ કલમના હેતુઓ માટે કોઈ કૃત્યને હુમલો બનતા અટકાવે, પરંતુ જો તે વ્યક્તિ તેને ખામીયુક્ત હોવાનું જાણતી હોય અથવા તેની પાસે શંકા કરવાનું કારણ હોય, તો તે વ્યક્તિને સંમતિ આપવાની અસમર્થતાને કારણે ખામીયુક્ત વ્યક્તિ પર અશ્લીલ હુમલા માટે દોષિત ગણવામાં આવે છે.

ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૫૪ આ રીતે વાંચે છે:

"મહિલાની નમ્રતાને ઠેસ પહોંચાડવાના ઇરાદાથી હુમલો અથવા ફોજદારી બળ- જે કોઈ પણ મહિલા પર હુમલો કરે છે અથવા ગુનાહિત બળનો ઉપયોગ કરે છે, તેનો ઇરાદો અપમાન કરવાનો હોય અથવા તે જાણતો હોય કે તે તેનાથી તેણીની નમ્રતાને ઠેસ પહોંચાડશે, તેને બે વર્ષની જેલની સજા અથવા દંડ અથવા બંને સાથે સજા કરવામાં આવશે.

જે આ કલમ હેઠળ ગુનો બનાવવામાં આવે છે. મહિલા પર તેની પ્રતિક્રિયાને ધ્યાનમાં લીધા વિના ગુનેગારનું કૃત્ય છે. પ્રશ્ન એ છે કે શું કલમ ૩૫૪ હેઠળ સ્થિતિ અલગ છે. તે સ્ત્રીની નમ્રતાને ઠેસ પહોંચાડવાની વાત કરે છે અને શરૂઆતમાં લાગે છે કે પીડિતા દ્વારા પોતે જ આક્રોશ અનુભવવો જોઈએ. પરંતુ આવા અર્થઘટન આ કલમના હુમલાના કાર્યક્ષેત્રની બહાર રહેશે, માત્ર નાની વયની છોકરીઓ પર જ નહીં પરંતુ મોટી સ્ત્રીઓ પર પણ જ્યારે આવી સ્ત્રી સૂઈ

રહી હોય અને જાગી ન હોય અથવા એનેસ્થેસિયા અથવા મૂર્છા હેઠળ હોય અથવા મૂર્ખ હોય.તે કદાચ, અમુક સંજોગોમાં, એવા કેસને બાકાત રાખી શકે છે જ્યાં સ્ત્રી ભ્રષ્ટ નૈતિક પાત્રની હોય.શું એવું કહી શકાય કે વિધાનસભાનો ઈરાદો એવો હતો કે કોઈ પણ સ્ત્રી સાથે અથવા તેની હાજરીમાં કોઈ પણ કાર્ય કરવું જે માનવજાતની સામાન્ય કલ્પનાઓ અનુસાર જાતીય સંબંધ સૂચવે છે, તે આ કલમની બહાર હશે, સિવાય કે સ્ત્રીને પોતાને લાગ્યું કે તેનાથી તેણીની નમ્રતાને ઠેસ પહોંચે છે?ફરીથી, જો લાગુ કરવાની એકમાત્ર કસોટી એ ચોક્કસ કૃત્ય પ્રત્યે સ્ત્રીની પ્રતિક્રિયા છે, તો શું તે સ્ત્રીની સંવેદનશીલતા અથવા ઉછેરના આધારે પરિવર્તનશીલ કસોટી નહીં હોય?આ વિચારણાઓ મને આરોપીના કૃત્ય પ્રત્યે મહિલાની વ્યક્તિગત પ્રતિક્રિયાના પરીક્ષણને નકારી કાઢવા માટે પ્રેરિત કરે છે.તેમ છતાં, હું કબૂલ કરું છું કે એક વ્યાપક કસોટી મૂકવી સરળ નહીં હોય; પરંતુ આ વિશે મને કોઈ મુશ્કેલી નથી લાગતી.મારા મતે જ્યારે કોઈ સ્ત્રી સાથે અથવા તેની હાજરીમાં કરવામાં આવેલું કોઈ પણ કૃત્ય માનવજાતની સામાન્ય ધારણાઓ અનુસાર લૈંગિક સંબંધનું સ્પષ્ટ સૂચન કરે છે ત્યારે તે કાર્ય આ કલમમાં આવવું જોઈએ.અન્ય કયા પ્રકારનાં કૃત્યો પણ તેની અંદર આવશે તે આ કેસમાં વિચારણા માટેની બાબત નથી.

આ કેસમાં બાળિકાની યોનિમાં સ્પર્શ કરવાની મેજર સિંહની કાર્યવાહી ઈરાદાપૂર્વક કરવામાં આવી હતી અને તેનો હેતુ તેણીની વિનયભંગ કરવાનો

હોવાનું માનવામાં આવે છે.તેથી, હું અપીલને મંજૂરી આપીશ, પ્રતિવાદીની દોષિતતાને ૩ હેઠળની એકમાં બદલીશ. ૩૫૪, આઈ. પી. સી. અને તેને બે વર્ષની સખત કેદ અને રૂ. ૧, ૦૦૦/- અને ડિફોલ્ટમાં છ મહિનાના સમયગાળા માટે સખત કેદ.દંડમાંથી, જો વસૂલવામાં આવે તો, રૂ. બાળકને વળતર તરીકે ૫૦૦૧ ચૂકવવામાં આવશે.

ન્યાયમૂર્તિ બચાવત

ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૧૦ સમજાવે છે કે "સ્ત્રી" એ કોઈપણ વયની સ્ત્રી મનુષ્યને સૂચવે છે."સ્ત્રી" અભિવ્યક્તિનો ઉપયોગ કલમ માં થાય છે.૩૫૪ આ સમજૂતીને અનુરૂપ, કલમ.૩૫૪ મહિલાની વિનયભંગ કરવાના હેતુથી અથવા આપું કરવાની સંભાવનાની જાણકારી સાથે તેના પર હુમલો અથવા ગુનાહિત બળનો ઉપયોગ છે.આ સંહિતા "વિનમ્રતા" ને વ્યાખ્યાયિત કરતી નથી.તો પછી સ્ત્રીની વિનમ્રતા શું છે?મને લાગે છે કે સ્ત્રીની નમ્રતાનો સાર તેની લૈંગિકતા છે.પુખ્ત સ્ત્રીની વિનમ્રતા તેના શરીર પર મોટી હોય છે.યુવાન હોય કે વૃદ્ધ, બુદ્ધિશાળી હોય કે મૂર્ખ, જાગૃત હોય કે ઊંઘતી, સ્ત્રીમાં ક્રોધિત થવામાં સક્ષમ વિનમ્રતા હોય છે.જે કોઈ તેણીની નમ્રતાને ઠેસ પહોંચાડવાના ઈરાદાથી ગુનાહિત બળનો ઉપયોગ કરે છે તે એસ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનો કરે છે.૩૫૪. આરોપીનો દોષિત ઈરાદો આ મામલાનો મુખ્ય મુદ્દો છે.સ્ત્રીની પ્રતિક્રિયા ખૂબ જ સુસંગત છે, પરંતુ તેની ગેરહાજરી હંમેશા નિર્ણાયક હોતી નથી, ઉદાહરણ તરીકે, જ્યારે ભ્રષ્ટ

મનનો આરોપી ઊંઘતી સ્ત્રીના માંસને ચોરીથી સ્પર્શે છે.તે મૂર્ખ હોઈ શકે છે, તે એનેસ્થેસિયાના અસર હેઠળ હોઈ શકે છે, તે સૂઈ રહી હોઈ શકે છે, તે આ કૃત્યના મહત્વની કદર કરવામાં અસમર્થ હોઈ શકે છે; તેમ છતાં, ગુનેગાર આ કલમ હેઠળ સજાપાત્ર છે.નાની ઉંમરની સ્ત્રી કંઈક અલગ પગ પર ઊભી છે.તેણીનું શરીર અપરિપક્વ છે, અને તેણીની લૈંગિક શક્તિઓ નિષ્ક્રિય છે.આ કિસ્સામાં, પીડિત બાળિકા સાડા સાત મહિનાનની છે.તેણીએ હજુ સુધી શરમની ભાવના વિકસાવી નથી અને સેક્સ વિશે કોઈ જાગૃતિ નથી.તેમ છતાં, તેણીના જન્મથી જ તેણીમાં નમ્રતા છે જે તેણીના લિંગનું લક્ષણ છે.પરંતુ એવા કિસ્સાઓ દુર્લભ હોવા જોઈએ કે જ્યાં ગુનેગારને તેની નમ્રતાને ઠેસ પહોંચાડવાના ઈરાદાથી કામ કર્યું હોવાનું દર્શાવી શકાય.ભાગ્યે જ એક સામાન્ય માણસ પોતાની વાસના સંતોષવા માટે એક શિશુ છોકરી પર ગુનાહિત બળનો ઉપયોગ કરે છે.મને એમ કહેતા ખેદ થાય છે કે આપણી સામે આવા દુર્લભ કિસ્સાઓમાંથી એક છે.ચાલો આપણે આ દ્રશ્યનું પુનઃનિર્માણ કરીએ.સમય ૯-૩૦ બપોરે છે. પ્રતિવાદી તે ઓરડામાં જાય છે જ્યાં બાળક સૂઈ રહ્યું હોય અને પ્રકાશ બંધ કરે છે.તે પોતાને કમર નીચે નમ્ર કરે છે અને તેના પર ઘૂંટણિયે પડે છે.આ અશિષ્ટ મુદ્રામાં તે તેની અકુદરતી કામવાસનાને બહાર કાઢે છે, અને આ પ્રક્રિયામાં હેમમેન ફાટી જાય છે અને તેની યોનિની અંદર ૩/૪ "લાંબા આંસુ પેદા કરે છે.જ્યારે માતા ઓરડામાં પ્રવેશ કરે છે અને દીવો લગાવે છે ત્યારે તે ભાગી જાય છે.મને લાગે છે કે તે ગુસ્સે થયો હતો અને નાનો પીડિત જે પણ વિનમ્રતા ધરાવતો હતો તેને અપમાનિત

કરવાનો ઇશાદો હતો, અને તે એસ હેઠળ ગુના માટે શિક્ષાપાત્ર છે.૩૫૪.

હું મુધોલકર, જે. દ્વારા પ્રસ્તાવિત આદેશ સાથે સંમત છું.

આદેશ

બહુમતીના ચુકાદાને ધ્યાનમાં રાખીને, અપીલને મંજૂરી આપવામાં આવે છે, પ્રતિવાદીની દોષિતતાને કલમ ૩૫૪ આઈ. પી. સી. હેઠળ એકમાં બદલવામાં આવે છે, અને તેને બે વર્ષની સખત કેદ અને રૂ. ૧, ૦૦૦/- અને ડિફોલ્ટમાં, છ મહિનાના સમયગાળા માટે સખત કેદની સજા ફરમાવવામાં આવે છે.દંડમાંથી, જો વસૂલવામાં આવે તો, રૂ. બાળિકાને વળતર તરીકે ૫૦૦/- ચૂકવવામાં આવશે.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.